

ความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าร่วมงานประเพณีชักพระ
ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2565*
THE WILLINGNESS TO PAY FOR SURAT THANI CHAK PHRA FESTIVAL,
THOT PHAPA AND LONG BOAT RACES: 2022

นันทวรรณ ช่างคิด

Nantawan Changkid

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Faculty of Management Sciences Suratthani Rajabhat University, Thailand

E-mail: nantawan.cha@sru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความเต็มใจจ่ายและปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจะจ่าย และวัดระดับความพึงพอใจของผู้มาร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่าและแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัด สุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนที่เดินทางมาร่วมงานประเพณีชักพระ ปี 2565 มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการสมมติเหตุการณ์ (CVM: Contingent Valuation Method) และแบบจำลองโลจิต (Logit Model) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21-30 ปี เป็นคนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาท เข้าร่วมงานมากกว่า 1 ครั้ง สิ่งดึงดูดใจ ได้แก่ กิจกรรมชักพระ ประเพณีทอดผ้าป่า กิจกรรมแข่งเรือยาว และกิจกรรมทำบุญ ความเต็มใจจ่ายของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ปี 2565 เฉลี่ย 41.0626 บาทต่อคน ปัจจัยที่มีผลต่อค่าความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียม และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าความเต็มใจจะจ่าย ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงานประเพณีชักพระ ส่วนอาชีพมีผลต่อค่าความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ เรือพนมพระ ขบวนแห่เรือพนมพระ และการตั้งพุ่มผ้าป่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโควิด 19 พิธีฉลองถ้วยพระราชทานและการแข่งเรือยาว

* Received 2 February 2023; Revised 21 February 2023; Accepted 25 February 2023

คำสำคัญ: ความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียม, งานประเพณีชักพระ, ทอดผ้าป่า, แข่งเรือยาว, สุราษฎร์ธานี

Abstract

The purposes of this research were to study the willingness to pay, the factors that affect the willingness to pay, and the level of satisfaction of the people who participate Chak Phra, Thot Phapa, and Long Boat Race 2022 in Surat Thani Province. It is quantitative research. The respondents are 400 participants of Chak Phra festival, aged 18 years and older, using the questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the willingness to pay for the fees and the factors that affect the willingness to pay of the participants through the Contingent Valuation Method (CVM) and the Logit Model. The findings showed that the majority of the respondents are female, aged 21-30 years, living in Surat Thani Province, held a bachelor's degree, work in private companies with an average income of 10,000 baht or less, and have experience in attending the festival one time or more. The attractions of the festival are Chak Phra activity, Thot Phapa ceremony, long boat race activity, and merit-making activity. By using the Logit model, the result showed that an average of willingness to pay of the participants in the festival is 41.0626 baht per person. The personal factors that affect the willingness to pay for the fees, which is correlate with the willingness to pay, are an average monthly income and the expense to attend the festival of the individuals. Nevertheless, the career of the participants has a negative correlation to the willingness to pay for the fees with statistical significance. Overall satisfaction level of the participants is at a high level. In considering each aspect of satisfaction, three aspects that gained the highest level of satisfaction are the decorative boats, the parade of the boats, and the donation trees, respectively. Another three aspects that gained high level of satisfaction are the prevention measures against COVID-19, the royal cup ceremony, and long boat race activity.

Keywords: Willingness to pay Fees, Chak Phra Festival, Thot Phapa, Long Boat Race, Suratthani

บทนำ

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนชาวสุราษฎร์ธานี มากที่สุดหน่วยงานหนึ่ง ปัจจุบันมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นมากมายตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีวิสัยทัศน์ คือ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เมืองน่าอยู่ เชิดชูวัฒนธรรม เลิศล้ำด้านการศึกษา สำหรับพันธกิจที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ด้านส่งเสริมและพัฒนาการค้า การบริการ การท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น (งานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ กองวิชาการและแผนงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี, 2551) กับด้านพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาการด้านความรู้ควบคู่คุณธรรม มีการส่งเสริมฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ข้อที่สนับสนุนให้เกิดงานประเพณีชักพระประจำปีของจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ในประเด็นส่งเสริม ฟื้นฟู สืบสานศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สำนักงานการศึกษารับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริม การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยงานส่งเสริมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม จะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดงานประเพณีชักพระ ซึ่งได้แก่ การจัดพุ่มผ้าป่า ตัวอย่าง กิจกรรมมหรสพ การแสดงพิธีฉลองถ้วยพระราชทานและจัดเตรียมงานในปีถัดไปสำหรับในปี 2565 นี้ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ได้จัดกิจกรรมในงานเพิ่ม ได้แก่ นิทรรศการงานประเพณีชักพระบริเวณสะพานนริศ ทั้งนี้ได้ร่วมมือประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะรับผิดชอบกิจกรรมหลัก คือ การประกวดเรือพนมพระทางบก ประกวดขบวนลากเรือพนมพระทางบก (คณะกรรมการพิจารณาจัดงานประเพณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2562)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ มายาวนาน ซึ่งปรากฏร่องรอยหลักฐานทั้งที่เป็นโบราณสถาน ศาสนสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมตลอดจนงานบุญ งานประเพณี ต่าง ๆ มากมาย โดยเทศบาลงานประเพณีของจังหวัด สุราษฎร์ธานี จะเกี่ยวข้องผูกพันกับพุทธศาสนาและความเชื่อพื้นบ้าน ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีชักพระ และประเพณีสวดทุ่งสำหรับประเพณีชักพระ ประจำปีของจังหวัดสุราษฎร์ธานี นับเป็นส่วนหนึ่งซึ่งสามารถสะท้อนรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายรวมถึงการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ และการท่องเที่ยวตามประเพณีสำคัญของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาในหลายแง่มุม ทั้งในส่วน

ของการสร้างรายได้ในระดับท้องถิ่น การสนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของ ประเพณีวัฒนธรรมถิ่นอาศัย และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่มีการสืบสานจากรุ่นสู่รุ่น บน พื้นฐานของการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สามารถ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้ (โสภา จำนงค์ศรี และคณะ, 2558) โดย งานประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือชื่อที่ใช้ในปี 2565 คือ งานชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นงานที่จัดขึ้นช่วงปลายเดือนตุลาคม ของทุกปี ระยะเวลาจัดงานเฉลี่ย 9 วัน สำหรับในปี 2565 กำหนดจัดงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ระหว่างวันที่ 7 – 15 ตุลาคม 2565 สถานที่จัดงาน คือ บริเวณ ศาลหลักเมืองริมเขื่อนแม่น้ำตาปี แตลาดนัด ตลาดน้ำบริเวณสวนศรีตาปี บริเวณสะพานริศ สนามเทศบาลนคร และสนามข้างโรงแรมวังใต้ เป็นงานประเพณีวันออกพรรษาของจังหวัดสุ ราษฎร์ธานี มีการตั้งพุ่มผ้าป่าหน้าบ้าน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด มีขบวนชักลากพระทั้ง ทางบกและทางน้ำ มีการแสดง แสง สี เสียง โดยมีขบวนรถพนมพระทางบก ขบวนเรือพนม พระทางน้ำ จากทุกอำเภอเข้าร่วม ในแต่ละปีจึงมีประชาชนเข้าร่วมงานประเพณีชักพระจำนวน มาก และมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าร่วมงานเพื่อเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต รวมทั้ง ชมแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่ก็มีความพึง พอใจต่อการจัดงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว อยู่ในระดับมากที่สุด ดัง ปรากฏผลในงานวิจัยของ อธิระยุทธ์ ขุนศรีแก้ว โดยเฉพาะในด้านคุณค่าการจัดงานที่เสริมให้เกิด ความภาคภูมิใจ ประทับใจแก่ผู้เข้าร่วมงาน การส่งเสริมและสืบทอดประเพณีโดยการมีส่วนร่วม ของประชาชน ความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี เช่น การชักพุ่ม และความเข้มแข็งในการ รักษาเอกลักษณ์เฉพาะของการจัดงาน (อธิระยุทธ์ ขุนศรีแก้ว, 2561) และจากผลการวิจัยของ นันทวรรณ ช่างคิด พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562 อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ การแข่งเรือยาว พิธีฉลองถ้วยรางวัล และการตั้งพุ่มผ้าป่า ส่วนด้านขบวนชักพระ และรถพนมพระ อยู่ในระดับ มากที่สุด (นันทวรรณ ช่างคิด, 2562)

การระบาดของไวรัสชื่อ Corona Virus ตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 ทำให้การรวมกลุ่มเพื่อ จัดกิจกรรมนันทนาการของประชาชน รวมทั้งการจัดงานบุญตามประเพณีในวันสำคัญต่าง ๆ ไม่สามารถทำได้ และเมื่อสถานการณ์ของโรคระบาด ที่องค์การอนามัยโลกเรียกว่า COVID-19 (บีบีซี นิวส์ไทย, 2563) โดยได้ประกาศชื่อเรียกที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจ ที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ชื่อนี้มาจากคำย่อในภาษาอังกฤษของคำว่าโคโรนา ไวรัส และดีซิส (Disease) ที่แปลว่าโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งเลข 19 ซึ่งแสดงถึงปีที่มีรายงานการแพร่ระบาด ครั้งแรก ได้ผ่อนคลายความรุนแรงลงในประเทศไทย รัฐบาลจึงได้ผ่อนปรนให้มีการทำกิจกรรม ในสังคมได้มากขึ้น เช่น การเปิดโรงเรียนตามปกติ ในการนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงได้จัดงาน

ประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า ซึ่งเป็นงานประเพณีและงานบุญที่สำคัญ และยิ่งใหญ่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อถึงวันออกพรรษาของทุกปี สำหรับในปี 2563 กำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 29 กันยายน ถึงวันที่ 7 ตุลาคม 2563 โดยปรับลดกิจกรรมที่เคยมี คือ กิจกรรมการแข่งขันเรือยาว และพิธีฉลองถ้วยพระราชทานเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันโรคติดต่อของรัฐบาล ผลการประเมินวัดระดับความพึงพอใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของงาน และความคาดหวังของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า ปี 2563 พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมเรือพนมพระ (ทางบก) ขบวนแห่เรือพนมพระ (ทางน้ำ) การตั้งพุ่มผ้าป่า (คณะกรรมการพิจารณาจัดงานประเพณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563) การบริหารจัดการงานและมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด - 19 อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากความสุขใจ อิ่มใจและเพลิดเพลินกับกิจกรรมต่าง ๆ แล้วในการจัดงานประเพณีชักพระยังต้องคำนึงถึงมาตรการความปลอดภัยในการป้องกันการแพร่เชื้อโรคและการจัดเว้นระยะห่างทางสังคมเพื่อการป้องกันการติดเชื้อด้วย ในปี 2564 จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงงดการจัดงานประเพณีชักพระฯ (คณะกรรมการพิจารณาจัดงานประเพณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563) สำหรับในปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ร่วมกับหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบการสืบสานงานประเพณีของจังหวัด ได้แก่ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และหน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาชนและสังคม ได้กำหนดจัดงานประเพณีชักพระฯ ระหว่าง วันที่ 7 - 15 ตุลาคม 2565 เพื่อสืบทอดและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมที่ดั่งามของท้องถิ่นต่อไป

จากผลการศึกษาการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์งานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562 เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการจัดงานประเพณีชักพระ ได้มีข้อมูลของการจัดงานในมิติของเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เพื่อยืนยันถึงมูลค่าคุณค่าของงานประเพณีท้องถิ่น ผลของการวิจัยพบว่า มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของงานประเพณีชักพระ ปี 2562 เท่ากับ 139,344,300 บาท (นันทวรรณ ช่างคิด, 2562) ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาความเต็มใจจ่ายของประชาชนในการเดินทางมาร่วมงานประเพณีชักพระฯ ซึ่งจะช่วยให้มีงบประมาณในการกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติมในงานประเพณีชักพระฯ ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรือพระทางน้ำที่มีจำนวนน้อยลงทุกปี โดยในปี 2562 มีเหลืออยู่ 5 - 6 วัดเท่านั้น และในปี 2565 มีเหลืออยู่เพียง 3 วัด ซึ่งทำให้งานประเพณีชักพระขาดขบวนเรือพระทางน้ำที่แต่เดิมเคยเป็นริ้วขบวนสวยงามและดึงดูดใจผู้เข้าร่วมชมงานอย่างมาก ประชาชนชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงควรจะต้องช่วยกันสนับสนุนให้นุรักษ์เรือพระทางน้ำไว้ เนื่องจากความโดดเด่นของงานประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ขบวนเรือพระทางบกและทางน้ำ อย่างไรก็ตามอุปสรรคสำคัญคือ การสร้างทุนซึ่งจะต้องสร้างใหม่ทุกปี และต้นทุนในการสร้าง

ทุนค่อนข้างสูง ประกอบกับผลการศึกษาปัญหาของการบริหารจัดการงานประเพณีชักพระฯ ปี 2563 มี 3 ประเด็นใหญ่ ๆ ได้แก่ ที่จอดรถและระเบียบจราจร ประเด็นปัญหาห้องน้ำและการเฝ้าระวัง/ป้องกันการแพร่เชื้อของโรคระบาดโควิด - 19 (นันทวรรณ ช่างคิด , 2563)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจศึกษาการศึกษาความมีส่วนร่วมเต็มใจจ่ายในการเข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ และความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมในงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 เพื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องจะได้นำผลการวิจัยไปพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียม ซึ่งค่าธรรมเนียม (Fee) หมายถึงเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่เรียกเก็บตามกฎหมายเนื่องจากการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2565) ตัวอย่าง การเก็บค่าธรรมเนียมของแหล่งวัฒนธรรม เช่น ค่าธรรมเนียมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์เรือนโบราณล้านนา มช. หรือค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ใช้บริการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ค่าธรรมเนียมจัดเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร หากมีการจัดเก็บจากผู้เข้าร่วมงานประเพณี หน่วยหลักที่รับผิดชอบการจัดงานประเพณีชักพระ ได้แก่ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุราษฎร์ธานี อาจทำหน้าที่พิจารณากำหนดแนวทางการจัดเก็บตลอดจนค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บจากผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ซึ่งจะทำให้มีเงินนอกงบประมาณเพิ่มขึ้น จากงบประมาณที่จัดสรรไว้สำหรับงานส่งเสริมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม สามารถนำรายได้ที่จัดเก็บไปบริหารจัดการกิจกรรมหลักให้ครบถ้วนโดยเฉพาะการสร้างเรือพระทางน้ำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของงานประเพณีชักพระ และการจัดการสาธารณูปโภคในงานประเพณีชักพระฯ ให้มีความสะดวก เพิ่มความปลอดภัยมากขึ้น ช่วยเพิ่มระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ในปีต่อ ๆ ไป ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีที่ดีงามของจังหวัด และช่วยส่งเสริมรายได้เศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อีกทั้งช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ แก่ประชาชนโดยรวมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเต็มใจจ่ายและปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายของประชาชนผู้มาร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่าและแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2565
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้มาร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่าและแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ คนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางมาร่วมงานประเพณีชักพระ-ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ปี 2565 ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran (Cochran, W. G, 1953) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญโดยกระจายเก็บข้อมูลทั่วบริเวณจัดงาน ได้แก่ บริเวณศาลหลักเมือง ริมเขื่อนแม่น้ำตาปี แพลตตินัด ตลาดน้ำ บริเวณสวนศรีตาปี สะพานนริศ สนามเทศบาลนคร สนามช้างโรงแย้ววังใต้ และทั่วเขตเทศบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมเต็มใจจ่าย และความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 เป็นแนวทางในการนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ปี 2565 เป็นข้อคำถามแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเข้าร่วมงาน/ท่องเที่ยวในงาน ในงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ปี 2565 ในแบบสอบถามตอนนี้จะมียละเอียดดังนี้ เทคนิคการสมมติเหตุการณ์เป็นการหาค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้บริโภคจากการเปลี่ยนแปลงคุณภาพหรือปริมาณของสินค้าหรือบริการที่ผู้บริโภคได้รับ โดยใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงมูลค่าความพอใจของผู้บริโภคจากเหตุการณ์ที่สมมติให้เสมือนเกิดขึ้นจริง (Hypothetical Situation) ซึ่งเป็นวิธีการวัดสวัสดิการของผู้บริโภคภายใต้เส้นอุปสงค์ของอิกซ์ สำหรับการเลือกใช้รูปแบบคำถามก็จะมีผลต่อการเลือกใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติของงานวิจัยโดยในงานวิจัยนี้เลือกใช้รูปแบบคำถามปลายปิดขั้นเดียว (Single Bound) และรูปแบบคำถามปลายเปิด (Open-Ended) เลือกใช้วิธีการจ่ายเงิน (Payment Vehicle) แบบเงินบริจาค (วัชรพงศ์ รัชตเวชกุล และอุดมศักดิ์ ศิลประชาวศ์, 2558) เพื่อสนับสนุนและอนุรักษ์สืบสาน กิจกรรมหลักในงานประเพณีชักพระฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งในแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลสองส่วนคือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล และความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ รวมถึงความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ตอบแบบสอบถาม (ภาพเปรียบเทียบ สถานที่ว่างเปล่ากับภาพที่มีเรือพนมพระจอดอยู่ในบริเวณท่าเรือศรีสุราษฎร์) โดยใช้ภาพประกอบการตัดสินใจผ่านบัตรข้อมูลในแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ทำการเก็บข้อมูลจำนวนสองครั้งคือ การเก็บข้อมูลเบื้องต้นและการเก็บข้อมูลจริง ซึ่งการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจะเก็บจากประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ จำนวน 100 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าร่วมงานและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นใช้คำถามปลายเปิด สอบถาม

ความเต็มใจที่จะจ่ายและพิจารณาเลือกระดับราคาที่มีผู้ตอบเลือกตอบมากที่สุดหรือฐานนิยม (Mode) เพื่อนำมากำหนดระดับราคาเสนอเริ่มต้น (Starting Point) ของคำถามปลายปิดในการเก็บข้อมูลจริง ในการรวบรวมข้อมูลนั้น ผลการทดสอบแบบทดสอบและการกำหนดจำนวนเริ่มต้นเพื่อนำมาสู่ความเต็มใจจ่ายของประชาชน ผู้วิจัยนี้ได้ทำการทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) โดยใช้รูปแบบคำถามปลายเปิดจำนวน 100 ชุด สำหรับประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อทดสอบหาจำนวนเงิน เริ่มต้น (Starting Bid) และทดสอบหาข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ และมีความชัดเจน ก่อนนำไปเก็บข้อมูลตัวอย่าง ซึ่งจากแบบสอบถามที่ได้ทดสอบ ปรากฏผลการทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) พบว่า ความเต็มใจจะจ่ายของประชาชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีค่าตั้งแต่ปฏิเสธการจ่ายหรือจ่ายศูนย์บาทต่อปี (จำนวน 3 คน) จนถึงสูงสุด 100 บาท ต่อปี โดยค่าฐานนิยม (Mode) ที่ใช้ในการกำหนดจำนวนเงินเริ่มต้นของค่าความเต็มใจจะจ่าย มี 4 ค่า ได้แก่ 10 บาท 20 บาท 30 บาท และ 50 บาท) ในการสร้างแบบสอบถามส่วนของค่าความเต็มใจจะจ่าย เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่างนั้น ได้กำหนดส่วนความเต็มใจจะจ่ายของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีค่าตั้งแต่ 5 บาทต่อปี จนถึงสูงสุด 100 บาท ต่อปี โดยค่าฐานนิยม (Mode) ที่ใช้ในการกำหนดจำนวนเงินเริ่มต้นของค่าความเต็มใจจะจ่าย ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ปี 2565 เป็นข้อคำถามที่ใช้มาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, R, 1932) วิธีการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง (Pilot Study) 1) นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านการใช้ภาษาและหาค่าความสอดคล้องกัน ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ เพื่อนำมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC; Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์เท่ากับ 1 และ 2) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับประชาชนที่เคยเข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 จากนั้น เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน เวลา และสถานที่การจัดงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ปี 2565 โดยสัมภาษณ์เพิ่มด้วยวาจาตามข้อคำถามในแบบสอบถาม สำหรับประชาชนที่ไม่สะดวกตอบแบบสอบถามตามลำพังด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ-ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยค่าความถี่และร้อยละ

5.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ-ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยเทคนิคการสมมติเหตุการณ์ โดยเขียนแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความเต็มใจจะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมกับราคาเสนอเริ่มต้นของเงินค่าธรรมเนียมในกิจกรรมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวัดค่าความเต็มใจจะจ่ายของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2565 ใช้เทคนิคการสมมติเหตุการณ์เพื่อคำนวณหาความเต็มใจจะจ่าย (Willingness to Pay) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสามารถเขียนแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจจะจ่ายเงินบริจาคกับราคาเสนอเริ่มต้นของเงินบริจาคหรือค่าธรรมเนียมและปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมงาน ได้นี้

กรณีใช้รูปแบบคำถามปลายปิด

$$pr(yes) = f(AGE_i, MALE_i, SING_i, FAM_i, EDU_i, INC_i, BID_i)$$

โดย

Pr(yes) คือ ความน่าจะเป็นที่กลุ่มตัวอย่างเต็มใจที่จะบริจาคเงินเข้า

โครงการ

SEX คือ เพศของกลุ่มตัวอย่าง

Study คือ การศึกษา

Income คือ รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง (บาท/เดือน)

Occupation คือ อาชีพ

Expend คือ ค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงานชักพระ

BIDi คือ ราคาเสนอเริ่มต้นของเงินบริจาคเข้าโครงการในระดับ

ต่าง ๆ (บาท/ปี)

i คือ ตัวอย่างที่ โดยที่ $i = 1, 2, 3, \dots, n$

การประมาณค่าพารามิเตอร์ เพื่อนำไปใช้คำนวณค่าความเต็มใจจะจ่ายเฉลี่ย
ใช้แบบจำลองโลจิต (Logit Model)

กรณีใช้รูปแบบคำถามปลายเปิด

$$WTP_i = f(Sex_i, Study_i, Occu_i, Inc_i, Expi)$$

5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

1. ความเต็มใจจ่ายและปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจะจ่ายของประชาชนผู้มาร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่าและแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2565 ปรากฏผลการวิจัย เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมงานชักพระฯ ปี 2565

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความถี่ (n = 400 คน)	ร้อยละ
เพศหญิง	280	70.00
อายุ 21 – 30 ปี	206	51.50
ปริญญาตรี	335	83.75
พนักงานบริษัทเอกชน	171	42.75
รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท	241	60.25
ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง	231	57.75
สิ่งที่ดึงดูดใจให้ไปเข้าร่วมงานชักพระ		
- กิจกรรมชักพระ	219	54.75
- ประเพณีทอดผ้าป่า	217	54.25
- กิจกรรมแข่งเรือยาว	217	54.25

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 21 - 30 ปี เป็นประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท เข้าร่วมกิจกรรมชมงานประเพณีชักพระฯ ประจำปี 2565 จังหวัด สุราษฎร์ธานี จำนวนมากกว่า 1 ครั้ง สิ่งที่ดึงดูดใจให้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ประจำปี 2565 จังหวัด สุราษฎร์ธานี ได้แก่ กิจกรรมชักพระ ประเพณีทอดผ้าป่า กิจกรรมแข่งเรือยาว และกิจกรรมทำบุญ

1.2 ผลการวิเคราะห์หาค่าความเต็มใจจะจ่ายค่าธรรมเนียม ของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2565 ใช้การประมาณการโดยใช้แบบจำลองโลจิต ได้ผลการประมาณการ ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความยินดีจะจ่าย/เต็มใจจะจ่ายของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ปี 2565

ตัวแปร	Coef.	Std. Err.	Z	P> Z	[95% Conf. Interval]	
_cons	41.0626	1.544601	26.58	0.000	38.83524	44.08997
sigma	30.4944	1.097858			28.4168	32.7239

LR Chi2=0.00 Log likelihood = -1358.4301

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยแบบช่วงของค่าความยินดีจะจ่าย ค่าเฉลี่ยของความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 41.0626 บาทต่อคน และมีช่วงความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยของค่าความเต็มใจจะจ่าย ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 อยู่ระหว่าง 38.83524 ถึง 44.08997 บาทต่อคน โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเต็มใจจะจ่ายค่าธรรมเนียม ส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยงานจัดเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หน่วยงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นควรให้จัดเก็บค่าธรรมเนียม

ลำดับ	หน่วยงาน	ร้อยละ
1	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	41.75
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	41.25
3	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	17.00

ที่มา: จากการคำนวณ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อค่าความยินดี เต็มใจจะจ่ายประชาชนในการเข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้ตัวแปร ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ และค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงานชักพระฯ ผลการวิเคราะห์ แสดงด้วยตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อค่าความเต็มใจจ่าย

ตัวแปร	Coef.	Std. Err.	Z	P> Z	[95% Conf. Interval]	
เพศ (Sex)	-.2737171	.3158127	-0.87	0.386	-.8926983	.3452644
การศึกษา (Study)	.5991659	.3690054	1.62	0.104	-.1240714	1.322403
อาชีพ (Occupation)	-.8815397	.2952659	-2.99	0.003*	-1.46025	-.302829
รายได้ (Income)	.9640744	.2830553	3.41	0.001**	.4092962	1.518853

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อค่าความเต็มใจจ่าย (ต่อ)

ตัวแปร	Coef.	Std. Err.	Z	P> Z	[95% Conf. Interval]	ตัวแปร
ค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงานชั้กพระ (Expend)	.7083989	.3437482	2.06	0.039*	.0346648	1.382133
_cons	.9197429	.445634	2.06	0.039*	.0463163	1.79317
LR Chi2=0.00 Log likelihood = -1358.4301						

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ : ** ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

* ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชั้กพระฯ ปี 2565 ที่มีผลต่อค่าความเต็มใจจ่าย พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับค่าความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนรายได้ของผู้เข้าร่วมงานและค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงานประเพณีชั้กพระ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

2. ระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้มาร่วมงานประเพณีชั้กพระ ทอดผ้าป่าและแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2565 มีระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชั้กพระฯ ปี 2562 – 2563 และปี 2565 ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชั้กพระฯ ปี 2562 – 2563 และปี 2565

กิจกรรมหลักในงานประเพณีชั้กพระ	ปี 2562		ปี 2563		ปี 2565	
	($\bar{x}$)	(SD)	($\bar{x}$)	(SD)	($\bar{x}$)	(SD)
1. การตั้งพุ่มผ้าป่า	4.10	1.10	4.22	0.68	4.55	0.64
2. ขบวนแห่เรือพนมพระ	4.55	0.39	4.30	0.63	4.64	0.57
3. เรือพนมพระ (ทางบก)	4.52	0.75	4.43	0.57	4.64	0.53
4. เรือพนมพระ (ทางน้ำ)	-	-	4.29	0.63	-	-
5. การแข่งเรือยาว	4.35	0.82	-	-	4.26	0.94
6. พิธีฉลองถ้วยรางวัล	4.12	1.21	-	-	4.33	0.85

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมมาก สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นันทวรรณ ช่างคิด ปี 2562 และปี 2563 ที่พบว่าความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยความเต็มใจจ่ายและปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจะจ่ายของ ประชาชนผู้ร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่าและแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2565 ปรากฏผลการวิจัย เป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนใหญ่ เป็น เพศหญิง อายุเฉลี่ย 21 – 30 ปี เป็นประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระดับการศึกษา สูงสุดปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท เข้าร่วมกิจกรรมชมงานประเพณีชักพระ มากกว่า 1 ครั้ง สิ่งที่น่าสนใจให้ประชาชนผู้เข้าร่วมงานชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ประจำปี 2565 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลำดับแรกสุดคือ กิจกรรมชักพระ รองลงมาคือ ประเพณีทอดผ้าป่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิฤทธิ์ ขุนศรี แก้ว เรื่อง ความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2561 ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาเที่ยวงานมีจุดประสงค์เพื่อ ทำบุญกับเรือพนมพระ เรียนรู้ประเพณีชมพุ่มผ้าป่า (อธิฤทธิ์ ขุนศรีแก้ว, 2561) จากผลการวิจัย ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อส่งเสริมอนุรักษ์และสืบสานกิจกรรมหลักในงานประเพณีชักพระฯ เฉลี่ยต่อคนต่อครั้งที่เข้าร่วมงานเท่ากับ 41.0626 บาท ซึ่งถ้าคูณด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 16,425.04 บาทต่อปี แต่ถ้าคูณด้วย จำนวนผู้ร่วมงานทั้งหมดตลอด 9 วัน 9 คืน ซึ่งประมาณว่ามีจำนวน 90,000 คน (นันทวรรณ ช่างคิด, 2562) จะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 3,695,634 บาทต่อปี มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมที่ได้ออกมาในรูปตัวเงินนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ ประกอบการพิจารณาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ เพื่อนำไป จัดสรรงบประมาณในการฟื้นฟูกิจกรรมหลักที่จำเป็นต้องใช้เงินทุนใหม่ทุกปี เช่น การสร้างทุน สำหรับเรือพนมพระทางน้ำ เป็นต้น ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อค่าความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียม ในการเข้าร่วมกิจกรรมงานชักพระฯ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าความเต็มใจ จะจ่าย ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งมีความหมายว่า ผู้เข้าร่วมงานที่มีรายได้สูง จะมีความเต็มใจจะจ่ายค่าธรรมเนียมมาก สอดคล้องกับ กชพร สุขจิตภิญโญ และกาญจนา โชคถาวร ที่ได้ วิจัยเรื่องการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่าย เพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุ่มกาม ที่พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุ่มกาม ซึ่งมีรายได้มากจะมีความ

เต็มใจที่จะจ่ายเงินมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย (กษพร สุขจิตภิญโญ และกาญจนา โชคถาวร, 2555) และสอดคล้องกับ ปรีศนียา ชัยชนะ ที่ได้วิจัยเรื่องการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นไปตามหลักแนวคิดของความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay) (ปรีศนียา ชัยชนะ, 2554) และยังสอดคล้องกับ วัชรพงศ์ รัชตเวชกุล และ อุดมศักดิ์ ศรีประชาวงค์ ที่ได้วิจัยเรื่องการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของผืนป่าทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก ที่พบว่าความเต็มใจจะจ่ายเงินบริจาคเข้าโครงการอนุรักษ์ของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม มีความสัมพันธ์กับรายได้สุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (วัชรพงศ์ รัชตเวชกุล และอุดมศักดิ์ ศรีประชาวงค์, 2558)

2. การจัดงานประเพณีชักพระทำให้ประชาชนได้มีกิจกรรมนันทนาการ ก่อให้เกิดความสุขใจ ความพึงพอใจในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม เช่น การร่วมทำบุญจัดพุ่มผ้าป่า หรือการร่วมแข่งเรือยาว และพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมชมกิจกรรมหลักของงาน เช่น ชมเรือพนมพระ ขบวนแห่เรือพนมพระ เป็นต้น โดยผลจากการวิจัยระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ปี 2562 – 2563 และปี 2565 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทวรรณ ช่างคิด ที่พบว่าความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (นันทวรรณ ช่างคิด, 2562) เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจเป็นรายด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ 3 ด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมด้านเดียวกันในปี 2562 และปี 2563 ได้แก่ เรือพนมพระ (ทางบก) ขบวนแห่เรือพนมพระ และการตั้งพุ่มผ้าป่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนว่างเว้นการเข้าชมงานประเพณีชักพระฯ ในปี 2564 ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานียังจัดงานประเพณีดังกล่าว ในช่วงเกิดการระบาดของโรคโควิด 19 ระลอกใหญ่ทำให้เมื่อได้มีโอกาสเข้าร่วมชมกิจกรรมต่าง ๆ ในงานประเพณีชักพระฯ ประจำปี 2565 ประชาชนจึงมีความพึงพอใจสูงมาก และอาจประกอบกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำได้อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน สวยงามถูกต้องตามประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา จึงทำให้ผู้เข้าร่วมงานเกิดความพึงพอใจสูงมาก ระดับความพึงพอใจด้านขบวนแห่เรือพนมพระ และเรือพนมพระมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทวรรณ ช่างคิด ที่พบว่าประชาชนผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระฯ ปี 2562 มีความพึงพอใจในกิจกรรมขบวนแห่เรือพนมพระ และเรือพนมพระ อยู่ในระดับมากที่สุด (นันทวรรณ ช่างคิด, 2562) และสอดคล้องกับ ภาพิมล สรีไหม และเสรี พิจิตรศิริ ที่ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมประเพณีชักพระของเทศบาลตำบลวัดประดู่ ที่พบว่าการชักพระหรือลากพระ เป็นพิธีบุญอย่างหนึ่งของชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี ถือเป็นประเพณีที่มีความยิ่งใหญ่ โดยก่อนวันลากพระ 10 – 15 วัน ประชาชนจะช่วยกันเตรียมเรือพระ ประชาชนมีความผูกพันกับประเพณีชักพระ จะต้องทำสืบต่อกันเป็นประจำทุกปี (ภาพิมล สรีไหม และเสรี พิจิตรศิริ, 2554)

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายเพิ่มเติมจากผลที่พบว่า ผู้เข้าร่วมงานที่มีรายได้เฉลี่ยสูง จะมีความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมมากเป็นไปตามกฎอุปสงค์ต่อรายได้ในทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ถ้าผู้เข้าร่วมงานเห็นว่างานประเพณีชักพระเป็นงานที่มีคุณค่า กิจกรรมต่าง ๆ ให้ความพึงพอใจ (อรรถประโยชน์) แก่ตนสูงเมื่อผู้เข้าร่วมงานมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็ยินดีจะจ่ายเงินในการเข้าร่วมงานเพิ่มขึ้นด้วย ดังแนวคิดอุปสงค์ต่อรายได้ ที่กล่าวว่า เมื่อผู้บริโภคมีรายได้มากขึ้นจะบริโภคสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ (Normal Goods) เพิ่มขึ้น (นราทิพย์ ชูติวงศ์, 2554) ทั้งนี้ หากวิเคราะห์งานประเพณีชักพระด้วยเทคนิค SWOT จะสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

จุดแข็งของงานประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นงานประเพณีประจำปีของจังหวัด ซึ่งจัดมายาวนานตั้งแต่ปี 2467 เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาสังคมในจังหวัด ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างดีด้วยความศรัทธาตามคติความเชื่อเรื่องการทำบุญ

จุดอ่อน เป็นงานที่มีกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งจำเป็นต้องใช้พื้นที่ที่เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม จึงอาจเป็นข้อจำกัดในการอำนวยความสะดวกให้ทุกกิจกรรมดำเนินไปตามเป้าหมาย อาจเกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในวันจัดขบวนแห่เรือพระที่มีประชาชนเข้าร่วมริ้วขบวนจำนวนมากและประชาชนตลอดจนนักท่องเที่ยวที่มาเข้าชม ทำให้การจราจรติดขัดและรูปขบวนของบางวัดที่เข้าร่วมกิจกรรมประกวดในขบวนแห่อาจถูกตัดขาดตอนในช่วงที่เป็นทางสี่แยกที่จำเป็นต้องเปิดให้รถผ่าน มีผลต่อความสวยงามของรูปขบวนและผลการประเมินคะแนนที่ควรได้รับ เป็นต้น

โอกาส งานประเพณีชักพระ มีโอกาสขยายกลุ่มผู้เข้าร่วมงานได้อย่างกว้างขวาง ทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยในภูมิภาคอื่น ๆ และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ด้วยคำขวัญของงานที่ว่า “เที่ยวเมืองร้อยเกาะ เลาะคลองร้อยสาย ไหว้พระร้อยวัด มหัศจรรย์เมืองคนดี” อีกทั้งมีเครือข่ายจากจังหวัดอุบลราชธานีที่นำขบวนเรือพระมาร่วมกิจกรรมในงานอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้มีโอกาสในการขยายจำนวนผู้เข้าร่วมงาน เพื่อเผยแพร่งานประเพณีของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างยิ่งขึ้น

สำหรับอุปสรรคของงานประเพณีชักพระ เนื่องจากเป็นงานที่จัดในช่วงออกพรรษา ซึ่งตรงกับเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นช่วงที่บริเวณจังหวัดภาคใต้มีฝนตกชุก ทำให้กิจกรรมบางอย่าง เช่น ขบวนแห่และร่วมลากเรือพนมพระทางบกเสียรูปขบวนในช่วงฝนตกหนัก นอกจากนี้วันออกพรรษาไม่ได้เป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์เหมือนวันเข้าพรรษา จึงทำให้ผู้เข้าร่วมงานที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางอาจจะต้องลาหยุดงาน ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมงาน

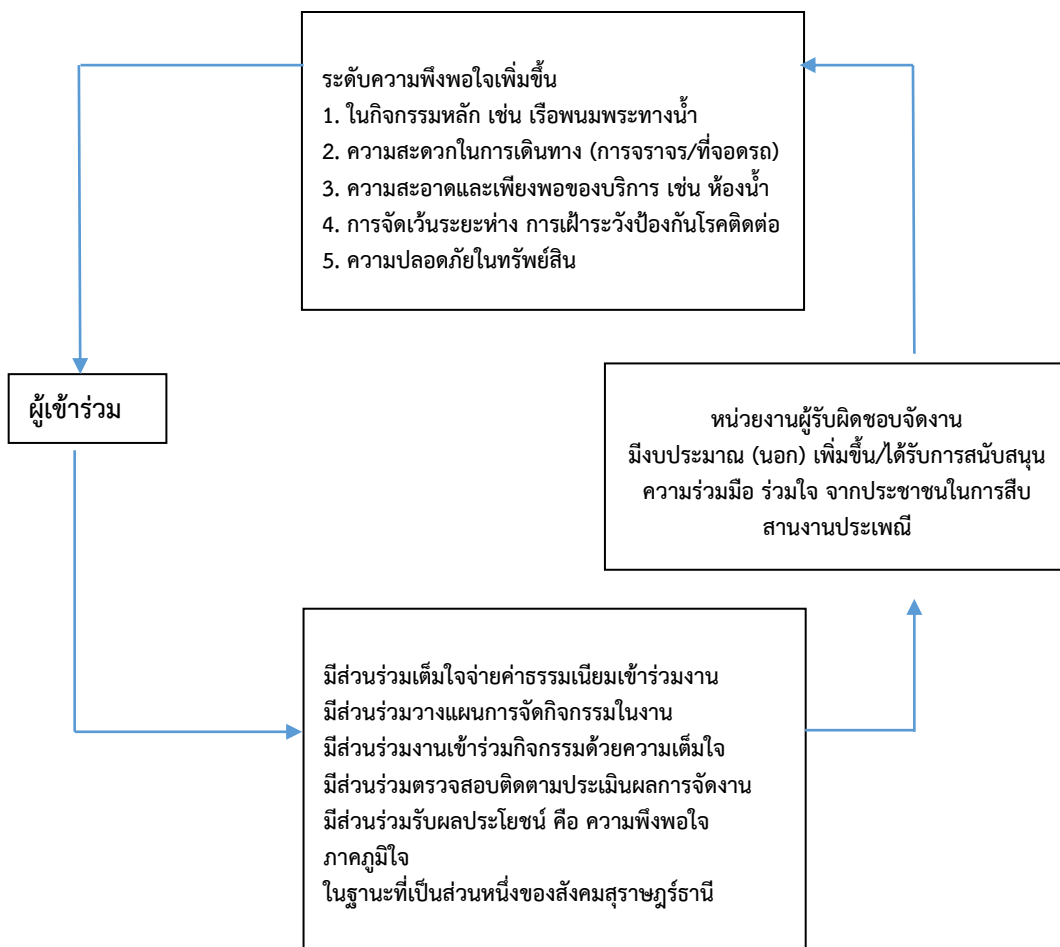
ผลลัพธ์ของการวิจัยครั้งนี้คือ การนำคุณค่าของงานประเพณีมาสะท้อนเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมูลค่าของงานประเพณีเป็นเหมือนสินค้าหรือบริการที่ไม่มีราคาตลาด ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์จะใช้วิธีประเมินราคาออกมาในรูปของความเต็มใจจ่ายของผู้เข้าร่วม

งาน จากการสอบถามมูลค่าเงินที่เต็มใจจะจ่ายเป็นค่าธรรมเนียมจากผู้เข้าร่วมงานโดยตรง และหากมีการจ่ายค่าธรรมเนียมจริงในปีต่อ ๆ ไป ประชาชนผู้ร่วมงานก็จะมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบจัดงานก่อให้เกิดจิตสำนึก ตระหนักในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ สืบสานงานประเพณี ฝ่ายหน่วยงานภาครัฐ ผู้รับผิดชอบจัดงานก็จะมีเงินนอกงบประมาณ สำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในงานประเพณีให้เกิดประโยชน์และความพึงพอใจแก่ผู้เข้าร่วมงานมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

นอกจากนี้ ข้อเสนอการอภิปรายผลการสังเคราะห์งานวิจัยในรูปแบบจำลององค์ความรู้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบจำลององค์ความรู้

จากแบบจำลอง อธิบายเพิ่มเติมรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ซึ่งอาจทำในรูปการบริจาค โดยตั้งเป็นโครงการในแต่ละปี เช่น โครงการสนับสนุนเรือพระทางน้ำ เปิดให้ผู้เข้าร่วมงานบริจาคเงินเข้าโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์การใช้เงินบริจาคให้ชัดเจนว่าจะนำเงินไปใช้สร้างทุนหรืออุดหนุนวัดที่จัดทำเรือพนมพระทางน้ำ เป็นต้น การเก็บค่าธรรมเนียม เป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบจัดงาน ต้องนำไปพิจารณาให้รอบคอบ คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลกระทบต่าง ๆ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) ความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ปี 2565 เฉลี่ยต่อคนต่อครั้งที่เข้าชมงาน เท่ากับ 41.0626 บาท ซึ่งเมื่อนำมาคูณกับจำนวนผู้เข้าร่วมงานในแต่ละปี ก็จะเป็นรายได้จำนวนไม่น้อยที่จะสามารถทำให้เกิดผลดีต่อการจัดงานประเพณีชักพระ ให้กิจกรรมต่าง ๆ มีครบถ้วนและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในงานประเพณี ให้ผู้เข้าร่วมงานได้รับความพึงพอใจมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมในทิศทางเดียวกัน คือ รายได้เฉลี่ยและค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงานต่อครั้ง 2) ระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในงานประเพณีชักพระมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ เรือพนมพระ ขบวนแห่เรือพนมพระ และการตั้งพุ่มผ้าป่า ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดงานประเพณีชักพระฯ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีและองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สมควรนำข้อมูลความเต็มใจที่จะจ่ายเป็นค่าธรรมเนียม ในการเข้าร่วมกิจกรรมงานชักพระ ไปพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางการจัดตั้งโครงการส่งเสริม อนุรักษ์ และสืบสานงานประเพณีชักพระ โดยประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ และหากมีการจัดตั้งโครงการส่งเสริม อนุรักษ์ และสืบสานงานประเพณีชักพระขึ้นจริง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เป็นต้นว่า ร่วมวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักที่จะร่วมส่งเสริม อนุรักษ์ และสืบสานประเพณีชักพระ อันเป็นประเพณีงานบุญที่ทรงคุณค่าของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและงอกงามตามคติความเชื่อของพุทธศาสนิกชนสืบต่อไปข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เอกสารอ้างอิง

- กขพร สุขจิตติปัญญา และกาญจนา โชคถาวร. (2555). การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกาม. WMS Journal of Management Walailak University, 2(1), 1-9.
- คณะกรรมการพิจารณาจัดงานประเพณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). งานประเพณีชักพระประจำปี 2562. สุราษฎร์ธานี: เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.
- คณะกรรมการพิจารณาจัดงานประเพณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). งานประเพณีชักพระ ประจำปี 2563. สุราษฎร์ธานี: เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.
- งานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ กองวิชาการและแผนงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. (2551). รายงานกิจการประจำปี 2551 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.
- ธีรยุทธ์ ขุนศรีแก้ว. (2561). ความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2561. สุราษฎร์ธานี: เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.
- นราทิพย์ ชุตินวงศ์. (2554). เศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวรรณ ช่างคิด. (2562). การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์งานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า แข่งเรือยาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- _____. (2563). ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่าจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2563. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- บีบีซี นิวส์ไทย. (2563). โควิด-19 : อนามัยโลก ตั้งชื่อ “โควิด-19” ให้โรคทางเดินหายใจจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่. เรียกใช้เมื่อ 31 ตุลาคม 2565 จาก [bbc.com/thai/features-51473472](https://www.bbc.com/thai/features-51473472)
- ปรีศนียา ชัยชนะ. (2554). การประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภาพิมล สีไหม และเสรี พิจิตรศิริ. (2554). การส่งเสริมประเพณีชักพระของเทศบาลตำบลวัดประดู่. ใน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วัชรพงศ์ รัชตเวชกุล และอุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์. (2558). การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจศาสตร์ของผืนป่าทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก. *KKU Res. J. (be)* 2013, 12(2), 56-71.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2565). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. เรียกใช้เมื่อ 25 ตุลาคม 2565 จาก <https://dictionary.orst.go.th>
- โสภา จำนงค์รัมย์ และคณะ. (2558). การพัฒนานนสายวัฒนธรรมไท-ยวน เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 52(4), 23-29.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal Structure of tests. *Psychometrika*, 16(1951), 297-334.
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology*, 140(22), 1-55.